

**Hukuk Genel Kurulu 2023/710 E. , 2023/1121 K.**

•

**"İçtihat Metni"**

MAHKEMESİ : İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2023/367 E., 2023/664 K.

KARAR : Şikâyetin reddine

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 12.12.2022 tarihli ve 2022/6638 Esas, 2022/13119 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki şikâyet isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda İlk Derece Mahkemesince şikâyetin ... yönünden aktif husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine, şikâyetçi ... yönünden kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın şikâyetçiler vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince şikâyetçi ...'ın istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle şikâyetin reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı şikâyetçiler vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda karar bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı şikâyetçiler vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

**I. TALEP**

Şikâyetçiler vekili; alacaklı vekili tarafından müvekkili ... aleyhine başlatılan kambyo senetlerine özgü haciz yolu ile takipte müvekkili adına kayıtlı olan taşınmazın haczedildiğini, müvekkilinin taşınmazla ilgi düzenlenen 08.01.2021 tarihli kıymet takdir raporunu 03.03.2021 tarihinde öğrendiğini olup taşınmaz üzerinde uygulanan hacizden bu tarihte haberdar olduğunu, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (2004 sayılı Kanun) 103 üncü maddesine göre düzenlenen davetiyenin ve kıymet takdir raporunun usulsüz tebliğ edildiğini, şikâyet konusu taşınmazın müvekkilinin hâline münasip meskeni olup 2004 sayılı Kanun'un 82 nci maddesinin birinci fıkrasının on ikinci bendine göre haczedilemeyeceğini, müvekkili ...'ın borçlunun eşi olup, haczedilen taşınmaz üzerinde ...'ın aile konutu şerhi bulunduğunu ileri sürerek usulsüz tebliğ şikâyeti ile meskeniyet şikâyetinin kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

**II. CEVAP**

Alacaklı vekili; tebligatların usulüne uygun tebliğ edildiğini, bu nedenle meskeniyet şikâyetinin süreden reddi gerektiğini, şikâyetçi ...'ın şikâyet hakkının bulunmadığını, şikâyet konusu taşınmazın tapu kaydı üzerinde İş Bankası lehine ipotek bulunduğunu, ipotegin zorunlu ipoteklerden olmayıp borçlunun serbest iradesi ile kurulmuş bir ipotek ise şikâyetin bu nedenle reddinin gerektiğini, haczedilen meskenin kıymetinin de yüksek olduğunu belirterek şikâyetin reddini savunmuştur.

**III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI**

İlk Derece Mahkemesinin 02.06.2021 tarihli ve 2021/53 Esas, 2021/132 Karar sayılı kararı ile; şikâyetçi ...'ın şikâyet konusu icra takip dosyasında alacaklı veya borçlu sıfatının bulunmadığı, takip dosyasında taraf olmadığı anlaşıldığından şikâyetin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddiNİN gerektiği, şikâyetçi borçlu ...'a çıkarılan (örnek 10) ödeme emrinin 01.09.2020 tarihinde muhatabın adreste geçici olarak bulunmama sebebi ve tevziat saatlerinden sonra gelip gelmeyeceği tevsik edilmeden yapılan tebligat işleminin 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun (7201 sayılı Kanun) 21 inci maddesinin birinci fıkrası ile Tebligat Yönetmeliği'nin 30 uncu maddesi uyarınca usulsüz olduğu, şikâyet konusu taşınmazın maliki olan ...'ın bu taşınmazını T. İş Bankası Bankası lehine kendi serbest iradesi ile ipotek verdiği, bu nedenle meskeniyet şikâyetinin reddi gerektiği gerekçesiyle şikâyetçilerin şikâyetlerinin kısmen kabul-kısmen reddi ile şikâyetin ... yönünden aktif husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine, şikâyetçi ...'ın usulsüz tebligat şikâyetinin kabulü ile haczi öğrendiği tarihin şikâyet tarihi olan 03.03.2021 tarihi olarak belirlenmesine, şikâyetçi ...'ın

meskeniyet şikâyetinin reddine karar verilmiştir.

#### IV. İSTİNAF

##### A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı şikâyetçiler vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunmuştur.

##### B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 12.04.2022 tarihli ve 2021/2423 Esas, 2022/1045 Karar sayılı kararı ile; 2004 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca icra (hukuk) mahkemelerince verilecek kararların istinaf süresinin tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren on gün olduğu, somut olayda İlk Derece Mahkemesince 02.06.2021 tarihli duruşmada "gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 10 gün içerisinde.... İzmir Bölge Adliye Mahkemesine istinaf yolu açık olmak üzere..." karar verildiği, gerekçeli kararın şikâyetçiler vekiline 20.07.2021 tarihinde tebliğ edildiği ve şikâyetçiler vekili tarafından 30.07.2021 tarihinde kararın istinaf edildiği, İlk Derece Mahkemesince şikâyetçiler vekilinin yüzüne karşı karar verildiğinden, 2004 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca istinaf kanun yoluna başvuru süresinin kararın tefhiminden itibaren on gün olarak belirtilmesi gerekirken kararda yasa hükmüne aykırı olarak bu sürenin başlangıcının tebliğ tarihi olarak belirtildiği, İlk Derece Mahkemesinin kanun yolu süresinin başlangıcını hatalı belirtmesi hâlinde kararda belirtilen süreye uyularak yapılan kanun yolu başvurusunun adil yargılanma ve mahkemeye erişim hakları kapsamında değerlendirilerek, süresinde yapıldığının kabul edilmesi gerektiği, bu nedenle şikâyetçiler vekilinin istinaf başvurusunun esastan incelendiği, somut olayda meskeniyet şikâyetinde bulunan ...'ın takip borçlusu diğer şikâyetçi ...'ın eşi olduğu, taşınmazın tapu kaydında şikâyet tarihinden önce 09.11.2020 tarihinde konulan aile konutu şerhi bulunduğu, bu nedenle meskeniyet şikâyetinde aktif husumetinin olduğunun kabulünün gerektiği, hacze konu taşınmazda T. İş Bankası A.Ş. lehine 06.09.2019 tarihli ve 16852 yevmiye nolu ipotek şerhinin olduğu, ipoteğin şikâyetçi ...'ın kullandığı ve kullanacağı her türlü kredinin teminatı olarak tesis edildiği ve zorunlu ipotek olmadığı, lehine ipotek tesis edilen bankanın cevabi yazısına göre ipoteğin ve ipoteğin konusu borcun devam ettiği, ipoteğe konu borçların haciz tarihinden önce ödenmediği, bu nedenle şikâyetin reddine karar verilmesinde usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı, taşınmazın tapu kaydındaki bu ipotek şerhinin lehine aile konutu şerhi bulunan şikâyetçi ... yönünden de geçerli olduğu gerekçesiyle şikâyetçi ...'ın istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesinin kararının kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle şikâyetin reddine karar verilmiştir.

#### V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ İNCELEME SÜRECİ

##### A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikâyetçiler vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun 363. maddesinin 1. fıkrasında; 'İstinaf yoluna başvuru süresi tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren on gündür.' hükmü yer almaktadır.

Somut olayda, İcra Mahkemesi kararı taraf vekillerinin yüzüne karşı 02.06.2021 tarihinde okunmakla, istinaf başvurusu kanun gereği tefhimle başlamış olup, süre tutuma dair istinaf dilekçesinin dosya kapsamına sunulmadığı görülmüştür. İstinaf dilekçesi yasal 10 günlük süreden sonra 30.07.2021 tarihin de verilmiştir.

O halde, Bölge Adliye Mahkemesince, İİK'nun 365/3. maddesi gereğince istinaf isteminin süre aşımından reddine karar verilmesi gerekirken, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup bölge adliye mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

##### B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki karar gerekçesi genişletilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

#### VI. TEMYİZ

##### A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde şikâyetçiler vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.

##### B. Temyiz Sebepleri

Şikâyetçiler vekili; taşınmazda müvekkili ...'ın aile konutu şerhi bulunduğundan Bölge Adliye Mahkemesince ...'ın aktif husumetinin olduğunun kabul edildiğini, ancak tainmazdaki ipotek şerhi

nedeniyle şikâyetin reddedildiğini, müvekkili ... ile Türkiye İş Bankası A. Ş. arasında imzalanan sözleşmede ...'ın herhangi bir imzasının yahut beyanı bulunmadığını, ...'ın ipotek sözleşmesinin tarafı olmadığını, şikâyetçi ... yönünden ise gelen müzekkere cevaplarına göre İşletme Kredisi ve Çiftçi Tarım Kredisi gibi sosyal amaçlı olarak verilen krediler sebebiyle ipoteğin kurulduğunun anlaşıldığını, bu tarz zorunlu krediler için verilen ipoteklerden dolayı meskeniyet iddiasının reddedilemeyeceğini, müvekkili aleyhine fazla vekâlet ücretine hükmedildiğini belirterek kararın bozulmasını talep etmiştir.

#### C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; İlk Derece Mahkemesinin kısa kararının şikâyetçiler vekilinin yüzüne karşı 02.06.2021 tarihinde verilmesi, gerekçeli kararın 20.07.2021 tarihinde tebliğ edilmesi ve 30.07.2021 tarihinde kararın istinaf edilmesi karşısında, istinaf başvurusunun süresinde olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre Bölge Adliye Mahkemesince 2004 sayılı Kanun'un 365 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince istinaf talebinin reddine karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

#### D. Gerekçe

##### 1. İlgili Hukuk

1.2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Anayasa)'nın 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası,

2. 2004 sayılı Kanun'un 363 ve 366 ncı maddeleri,

3. 6100 sayılı Kanun'un 297 nci maddesi.

##### 2. Değerlendirme

1. Hukuka aykırı veya haksız olduğu iddia edilen yargı kararlarının, kural olarak bir üst dereceli veya farklı mahkemelerce, istisnai olarak da kararı veren mahkemece tekrar incelenmesine ve değiştirilmesine olanak tanıyan bu hukuksal mekanizmalara genel olarak "kanun yolu" denilmektedir.

2. Kanun yollarının öncelikli amacı; derece mahkemesi kararlarının, ikinci kez ve bu defa farklı bir yargı merci tarafından incelenmesi suretiyle söz konusu kararların doğruluğunu güvence altına almak, bu sayede dava konusu edilen sübjektif hakların hukuka ve maddi gerçeğe uygun kararlarla elde edilmesini sağlamaktır. Aynı zamanda; benzer hukuksal sorunlara mahkemeler tarafından farklı çözümler getirilmesini önleyerek ülkede içtihat birliğini korumak, objektif nitelikteki bu fonksiyonu sayesinde hukukta kalitenin artırılması ve geliştirilmesine katkı sunmaktır.

3. Anayasanın 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı Anayasanın 36 ncı maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Mahkemeye erişim hakkı sadece ilk derece mahkemesinde dava açma hakkını değil, kanun yollarına başvurma hakkını da içermektedir. Kanun yollarına başvurabilme olanağının kişiye ve topluma güvence sağlaması açısından hukuk devletinin bir gereği olduğu da açıktır. Belirtilmelidir ki hukuk devleti ilkesinin zedelenmemesi, adalet mekanizmasına duyulan güvenin sarsılmaması, bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edilmemesi için yargılama makamlarınca verilen kararların gözden geçirilmesi ve hukuka aykırı olup olmadıklarının denetlenmesi gerekmektedir. Mahkeme kararlarının denetlenmesini talep hakkı, evrensel bir hukuk ilkesi olan adil yargılanma hakkının ve hak arama hürriyetinin birer gereği olarak kabul edilmekte ise de kanun koyucu tarafından bütün mahkeme kararlarına karşı bu hak kabul edilmemiş ve bazı sınırlamalar getirilerek, üst yargı denetimi kapalı tutulmuştur.

4. Anayasanın 154 ve devamı maddelerinde her bir yargı kolunda üst derecede yer alan yüksek mahkemeler düzenlenerek, en azından iki dereceli bir yargılama teşkilatı ile mahkeme kararlarının hukuka uygunluğunun denetlenmesi zorunluluğu getirilmiştir. Bu hükümler karşısında yargı yolu denetimi anayasal bir gereklilik olmakla beraber, uygulanacak kanun yolları ve bunların kapsamı konusunda bir düzenleme yapılmayarak, bu hususlar kanun koyucunun takdirine bırakılmıştır.

5. Ülkemizde iki dereceli yargılama teşkilatı mevcut iken, Yargıtayın içtihat mahkemesi olma niteliğinin korunması ve denetim yargılamasının güçlendirilerek daha etkin hâle getirilmesi için kanun koyucu tarafından istinaf incelemesi gerekli görülmüş ve 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkındaki Kanun (5235 sayılı Kanun) ile ilk derece mahkemeleriyle Yargıtay arasında istinaf incelemesi yapmakla görevli olmak üzere bölge adliye mahkemeleri kurulmuştur. İlk derece mahkemelerinin kararlarına karşı gidilebilen

bu yol, yargı teşkilatını iki aşamalı olmaktan çıkarıp üç aşamalı hâle getirmiştir.

6. 5235 sayılı Kanun'a paralel olarak 02.03.2005 tarihli ve 5311 sayılı İcra Ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (5311 sayılı Kanun) ile temyiz ve karar düzeltmeye ilişkin hükümlerde değişiklik yapılmıştır.

7. 2004 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi gereğince icra mahkemesi, icra ve iflas dairelerinin işlemlerine karşı yapılan şikâyetlerle, itirazları incelemeye görevli olup takip hukukuna ilişkin kararlar veren özel bir mahkemedir. İcra mahkemelerinin hukuka ilişkin kararlarına karşı kanun yolları 2004 sayılı Kanun'un 5311 sayılı Kanun ile değişik 363, 364, 365 ve 366 ncı maddelerinde özel hükümlerle düzenlenmiştir.

8. 2004 sayılı Kanun'un 366 ncı maddesinin birinci fıkrasında ise istinaf ve temyiz incelemelerinin 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'na (1086 sayılı Kanun) göre yapılacağı belirtilmiştir. 6100 sayılı Kanun'un 447 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca mevzuatta, yürürlükten kaldırılan 1086 sayılı Kanun'a yapılan yollamalar, 6100 sayılı Kanun'un bu hükümlerin karşılığını oluşturan maddelerine yapılmış sayılır.

9. Açıklanan bu hükümlere göre 2004 sayılı Kanun'da istinaf ve temyize ilişkin özel düzenlemeler yer almakta olup, özel düzenleme bulunmaması hâlinde kural olarak 6100 sayılı Kanun'un istinaf ve temyize ilişkin hükümleri uygulanır.

10. 2004 sayılı Kanun'un 5311 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesi ile değişik 363 üncü maddesi, maddenin değişiklik öncesi hâlinin aksine icra mahkemesinin hangi kararlarına karşı istinaf yolunun kapalı olduğunu düzenlemiştir. Bu düzenlemeye göre 2004 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinde gösterilmeyen icra mahkemesi kararlarına karşı ait olduğu hak, alacak veya malın değer veya miktarının yasada öngörülen parasal miktarı geçmesi şartıyla istinaf yolu açıktır. 2004 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre istinaf yoluna başvuru süresi tefhim veya tebliğden itibaren on gündür.

11. 2004 sayılı Kanun'un 365 inci maddesi uyarınca istinaf yoluna başvurma, yasal süre geçtikten sonra yapılır veya istinaf yoluna başvurulmasına olanak bulunmayan bir karara veya vazgeçme nedeniyle itiraz veya şikâyetin reddine yahut süresi geçmiş bir şikâyete ilişkin olursa, 6100 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereğince istem icra mahkemesince reddedilir. İstinaf yoluna başvuran kişi ret kararını kabul etmezse, istinaf dilekçesi diğer tarafa tebliğ edildikten sonra, karar sureti ve verilirse cevap dilekçesiyle birlikte yetkili bölge adliye mahkemesine gönderilir. Bölge Adliye Mahkemesi, birinci fıkra kapsamına girdiği hâlde reddine karar verilmemiş başvuruyu geri çevirmeyip doğrudan kesin karara bağlar.

12. Diğer taraftan 03.10.2001 tarihinde kabul edilen değişiklikle Anayasa'nın 40 ıncı maddesine "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır" hükmü ilave edilmiştir. Hükmün gerekçesinde; bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanmasının amaçlandığı, son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, merci ve sürelerin belirtilmesinin hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk hâline geldiği açıklanmıştır.

13. Anayasanın yargısal kanun yollarını da kapsayan 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası hükmü yanında 6100 sayılı Kanun'un 297 nci maddesinde mahkemelerce hukuk davalarında kurulacak hükümlerin taşıması gereken kapsam açıkça düzenlenmiş ve maddenin 1/ç bendinde varsa kanun yolları ile süresinin hüküm sonucunda yer alması gerektiği belirtilmiştir.

14. Yukarıda belirtilen Anayasa'nın 36 ve 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası ile 6100 sayılı Kanun'un 297 nci maddelerinde yer alan düzenlemeler dikkate alındığında, mahkemelerin kararlarında ilgililere başvurulabilecek kanun yollarını, başvuru mercilerini ve başvuru sürelerini sadece göstermeleri yeterli olmayıp, aynı zamanda doğru olarak göstermeleri de anayasal ve yasal gerekliliktir.

15. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki hukuk devleti, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Sadece pozitif olarak yürürlüğe konmuş kurallar, bir devleti hukuk devleti yapmaya yetmez. Hukukun aynı zamanda bireylere güven veren açıklıkta, istikrarda ve öngörülebilirlikte olması gerekir.

16. Bu noktada meşru (haklı) beklentiye değinmek gerekirse, bu kavram bir hakkın ileride mevcut olacağına dair hukuki bir umudu ifade eder. Bu durumda hakkında mevcudiyeti yönünde geçerli bir beklenti

bulunmaktadır. Meşru beklenti kavramı ile hukuki güvenlik ve giderek hukuk devleti/hukukun üstünlüğü ilkesi arasında sıkı bir bağ olup, hakkaniyet de önemli bir temel sağlamaktadır. Bu ilkelerin uzantısı olan öngörülebilirlik ve belirlilik ya da sürprizlere kapalılık kişide güven duygusuna ve hakka sahip olacağı yönünde objektif olarak makul sebeplerle dayanmasına yol açacaktır (H. Burak Gemalmaz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı, İstanbul, 2009, s.139 vd).

17. Bu açıklamalar ışığında somut olay incelendiğinde; Burakcan Gıda ve Tarım Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti. vekili tarafından borçlu ... aleyhine kambyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip başlatılmıştır. Şikâyetçiler vekili meskeniyet iddiasıyla icra mahkemesine başvurmuştur.

18. İcra mahkemesinin şikâyetçiler vekilinin yüzüne karşı verilen 02.06.2021 tarihli kısa kararında şikâyetin kısmen kabulü ile şikâyetin şikâyetçi ... yönünden aktif husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine, şikâyetçi ...'ın usulsüz tebligat şikâyetinin kabulü ile haczi öğrendiği tarihin 03.03.2021 tarihi olarak belirlenmesine, şikâyetçi ...'ın meskeniyet şikâyetinin reddine karar verilerek, kanun yolu "Dair, davacı (şikâyetçiler) vekilinin ve davalı (alacaklı) vekilinin yüzlerine karşı, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 10 gün içerisinde..." şeklinde gösterilmiştir.

19. Şikâyetçiler vekiline gerekçeli karar 20.07.2021 tarihinde tebliğ edilmiş olup şikâyetçiler vekili 30.07.2021 tarihinde istinaf yoluna başvurmuştur. Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusu süresinde kabul edilerek istinaf incelemesi yapılmıştır. Özel Dairece İlk Derece Mahkemesince kararın şikâyetçiler vekilinin yüzüne karşı verildiği, şikâyetçiler vekilince süre tutum dilekçesi sunulmadığı gibi, kararın tefhiminden itibaren yasal on günlük süreden sonra istinaf başvurusunda bulunduğu, Bölge Adliye Mahkemesince 2004 sayılı Kanun'un 365 inci maddesinin son fıkrası uyarınca şikâyetçiler vekilinin istinaf başvurusunun süre aşımından reddine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle karar bozulmuştur.

20. Anayasa'nın 36 ve 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası ile 6100 sayılı Kanun'un 297 nci maddelerinde yer alan düzenlemeler karşısında icra mahkemesinin verdiği kararlarda ilgili karara karşı hangi süre içinde ve hangi kanun yoluna başvurulabileceğine yer vermesi gerektiği açıktır. İcra mahkemesinin verdiği nihai kararda kanun yoluna başvuru süresine yer vermesi aynı zamanda mahkemeye erişim hakkı ve adil yargılanmanın da bir gereğidir.

21. Somut olayda icra mahkemesinin kısa kararında istinaf başvuru süresi "gerekçeli kararın tebliğinden itibaren on gün" şeklinde belirtilmiş olup, bu ifade yasal on günlük istinaf süresinin tebliğden başlayacağına ilişkin haklı beklenti oluşturmıştır. Dolayısıyla şikâyetçiler vekilinin istinaf başvurusunun süresinde olduğunun kabulü gerekir.

22. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, kısa kararın istinaf edenin yüzüne karşı verildiği, 6100 sayılı Kanun'un 321 inci maddesi uyarınca zorunlu nedenlerle sadece hüküm sonucunun tefhim edilebileceği, aynı Kanun'un 297 nci maddesinin ikinci fıkrasının gerekçeli karara ilişkin bir düzenleme olup, kısa karara ilişkin bir düzenleme olmadığından direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerle bozulması gerektiği görüşü ile 6100 sayılı Kanun'un 321 nci maddesi uyarınca basit yargılama usulünde hükmün tüm unsurları ve gerekçesiyle açıklanmadığı hâllerde Kanunun aradığı koşulları taşıyan bir bildirimin yapılmadığı, ayrıca gerekçeli kararın tebliği yoluyla bildirim yapılması gerektiği, gerekçeli kararın geçerli bildirimi tebliğ ile olduğuna göre istinaf kanun yolu süresinin de bu tebliğden başlaması gerektiği, somut olayda usulüne uygun bir tefhim bulunmadığından istinaf başvuru süresinin tebliğ tarihinden itibaren başlaması gerektiğinden direnme kararının farklı değişik gerekçeyle uygun olduğu görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüşler, yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

23. Hâl böyle olunca; yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı Bölge Adliye Mahkemesince verilen istinaf başvurusunun süresinde olduğuna ilişkin direnme kararı usul ve yasaya uygun olup yerindedir.

24. Ne var ki, işin esasına yönelik temyiz itirazları Özel Dairece incelenmediğinden bu konuda inceleme yapılmak üzere dosya Özel Daireye gönderilmelidir.

## VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Direnme uygun olup şikâyetçiler vekilinin işin esasına yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİNE GÖNDERİLMESİNE,

22.11.2023 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

## "K A R Ş I O Y"

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda istinaf ve temyize ilişkin hükümler bulunmakta ise de 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda olduğu gibi ayrıntılı hükümlere yer verilmemiş ancak istinaf ve temyiz incelemelerinin 6100 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa göre yapılacağı (İİK 366/1) düzenlenmek suretiyle yollama yapılmakla yetinilmiştir. Bu yollama hükmü nedeniyle İİK'da istinaf ve temyize ilişkin hüküm bulunmayan konularda HMK hükümleri uygulanmalıdır.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (İİK) 363/1 inci maddeye göre istinaf yoluna başvuru süresi tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren on gündür. Maddede sözü edilen tefhim, mahkeme tarafından verilen kararın duruşmada bulunan tarafa veya taraflara hâkim tarafından sözlü olarak bildirilmesidir.

Bu bildirimin hükmün tüm unsurlarıyla ve gerekçesiyle açıklanmasıyla mı yoksa hüküm sonucunun esaslı noktalarının açıklanmasıyla mı yapılacağı konusunda İİK'da açık bir hüküm bulunmamakta ise de 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) bu konuyu düzenlemiştir. İcra hukuk mahkemesinde uygulanacak yargılama usulü konusunda da İİK'daki özel düzenlemeler ile İİK hükümlerinden kaynaklanan farklı uygulama yapılmasını gerektiren durumlar saklı kalmak üzere HMK hükümlerinin uygulanması gerektiğinden tefhimin nasıl olması gerektiği konusunda HMK hükümleri uygulanmalıdır.

Tefhimin nasıl yapılacağı HMK'da yazılı yargılama usulü ve basit yargılama usulü bakımından farklı düzenlenmiştir. İcra hukuk mahkemelerinde basit yargılama usulü uygulandığından (İİK 18/1), bu usulde tefhimin nasıl olması gerektiği konusundaki HMK hükümlerine bakmak gerekir.

Bu konuda HMK'da basit yargılama usulüne ilişkin olarak 321 inci madde hükmü bulunmaktadır. Bu maddenin birinci fıkrasında; tahkikatın tamamlanmasından sonra, mahkemece tarafların son beyanları alınıp yargılamanın sona erdiği bildirilerek kararın tefhim edileceği ikinci fıkrasında ise kararın tefhiminin, mahkemece hükme ilişkin tüm hususların gerekçesi ile birlikte açıklanması ile gerçekleşeceği ancak zorunlu hâllerde, hâkimin bu durumun sebebini de tutanağa geçirmek suretiyle, sadece hüküm özetini tutanağa yazdırarak kararı tefhim edebileceği ve bu durumda gerekçeli kararın en geç bir ay içinde yazılarak tebliğe çıkartılması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Bu hükmün sonucu olarak basit yargılama usulünde hükmün tüm unsurları ve gerekçesiyle açıklanmadığı hâllerde Kanunun aradığı koşulları taşıyan bir bildirimin yapılmadığı kabul edilmelidir. Kanun hükmü de zorunlu nedenlerle bu bildirimin yapılmayabileceğini kabul ederek bu hâlde hüküm özetinin tutanağa yazdırılmasını yeterli görmüş ancak bu hâlde de kararın bir ay içinde yazılarak tebliğe çıkartılması zorunluluğunu getirmiştir.

Bu zorunlulukla birlikte değerlendirildiğinde kanuna uygun bir tefhimin bulunmadığı yani hükmün tüm unsurları ve gerekçesiyle birlikte açıklanmadığı hâllerde kısa sözlü bildirim yetmemekte ayrıca gerekçeli kararın tebliği yoluyla bildirim yapılması gerekmektedir. Gerekçeli kararın geçerli bildirimi de bu tebliğ olduğuna göre istinaf kanun yolu süresinin de bu tebliğden başlayacağı kanun hükmünün açık sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenledir ki istinaf yoluna başvuru süresinin tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren on gün olduğunu düzenleyen İİK 363 üncü maddede, tefhim sonrasında veya ibaresinden sonra yer verilen tebliğ sözcüğünü, salt duruşmada bulunmayan tarafı kapsayan bir ibare olarak değil, duruşmada bulunup da kendisine kanunun aradığı şekle uygun tefhim yapılmayan tarafları da kapsayan bir ibare olarak kabul etmek gerekir.

Anayasanın 40 inci maddesinde "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır" hükmü bulunmaktadır. Anayasadaki bu zorunluluğa uygun biçimde HMK'nın 297 nci maddesinde de varsa kanun yolları ile süresinin hüküm sonucunda yer alması gerektiği belirtilmiştir. Bu sürenin gösterilmesi zorunluluğu gün sayısı olarak bir göstermeyi değil, bu sürenin hangi tarihten başlayacağını gösterilmesini de gerektirmektedir. Zira sürenin başladığı ve sona erdiği tarihleri anlaşılır biçimde ortaya koymayan ifadeler anayasada yer verilen kanun yolu sürelerini gösterme zorunluluğunun yerine getirildiği anlamına gelmeyecektir.

Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 28.04.2023 tarih ve 2021/5 Esas, 2023/2 Karar sayılı içtihadı birleştirme kararında; hukuk davalarında, hükümde kanun yolu süresinin hatalı gösterilmesi hâlinde, hatalı gösterilen kanun yolu süresi içerisinde yapılan kanun yolu başvurusunun incelenmesi gerektiğine karar verilmiştir. Bu karar kanundaki sürelerin gün sayısı olarak hatalı gösterildiği kararlar nedeniyle verilmiş ise de içtihadı birleştirme kararları sonuçlarıyla bağlayıcı, gerekçeleriyle yol göstericidir. Bu nedenle sürenin gün sayısı olarak hatalı gösterilmesi yanında sürenin başlayacağı tarihin kişinin yanılmasına neden olacak biçimde tefhim yerine tebliğ yazılmak suretiyle hatalı gösterilmesi hâlinde de farklı bir sonuca varılmamalı usulüne uygun bir tefhim bulunsa bile hatalı yazılan tebliğ tarihinden süre başlatılmalıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere usulüne uygun bir tefhim olmadığı için sürenin tebliğden başlatılması gereken hâllerde mahkemenin sürenin tebliğden başlayacağına dair gösterimi kanuna aykırı olmayıp açıkça kanun hükümlerinin sonucu olduğundan bu hâlde hatalı bir kanun yolu süresi gösterimi olduğu da düşünülemez.

Usulüne uygun bir tefhim olmadığı hâlde mahkemece sürenin tebliğ yerine hatalı olarak tefhimden başlayacağının gösterilmiş olması hâlinde sonucu ne olacaktır? Bu durum kişiyi yanıltacak ise de tefhim ya da tebliğ tarihine uyması bir hak kaybına sebep olmayacaktır. Zira kişi gösterilen bu süreye uyarsa süresinden önce kanun yolu başvurusu yapmış olacak bu süreye uymaz ve tebliğ tarihini esas alarak başvurursa kanunun aradığı süre içinde başvurusunu yapmış sayılacak yine bir hak kaybına uğramamış olacaktır.

Yukarıda yapılan açıklama ve sözü edilen kurallarla birlikte somut olay değerlendirildiğinde; basit yargılama usulünün uygulandığı yargılama sonucu mahkemece tefhim edilen kısa kararda hüküm sonucunun tüm unsurları gösterilmemiş ve kararın gerekçesi de açıklanmamıştır. Bu durumda kanunun aradığı unsurları içeren bir tefhim bulunmadığından kararın taraflara tebliğ edilmesi istinaf kanun yolu süresinin de tebliğ tarihinden başlatılması gerekmektedir. Mahkemece kararda istinaf süresinin tebliğ tarihinden başlayacağının belirtilmesi de bu nedenle kanun hükümlerine uygundur.

İstinaf başvurusu da kanuna uygun olarak bu gösterime uygun biçimde tebliğ tarihinden itibaren süresi içinde yapılmıştır. Bu durumda istinaf talebinin süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmeyerek istinaf incelemesi yapılmış olmasında bir yanlışlık bulunmamaktadır.

İstinaf başvurusunun süresinde yapılmamış olduğu gözetilmeksizin istinaf incelemesi yapılmasının doğru olmadığını belirten bozma kararı üzerine; Bölge adliye mahkemesince önceki kararda direnilmiş olması isabetli ise de direnme gerekçesi olarak tarafın yanılmasına neden olacak biçimde ilk derece mahkemesinin istinaf süresininin başlangıcını hatalı olarak tefhim yerine tebliğ gösterdiği için istinaf incelemesi yapılması gerektiğine dayanılmış olması doğru olmamıştır. Zira ilk derece mahkemesince süre başlangıcının kararın tebliğ tarihi olarak gösterilmiş olmasının yukarıda açıklandığı üzere kanun hükümlerine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle direnme kararı farklı değişik gerekçeyle uygun bulunarak dosyanın temyiz incelemesi yapılmak üzere özel daireye gönderilmesi gerektiği görüşünde olduğumuzdan, direnmenin gerekçesiyle birlikte uygun bulunarak dosyanın özel daireye gönderilmesi yönünde oluşan değerli çoğunluk görüşüne katılamıyoruz.